

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Національна школа публічного адміністрування (Канада)
Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)
Балтійська міжнародна академія (Латвія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Покров Чехінвест s.r.o. (Чеська Республіка)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Державний торговельно-економічний Університет (Україна)
Сумський державний університет (Україна)
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)
Ужгородський національний університет (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)
Державна установа «Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (Україна)
Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Співка аудиторів України» (Україна)
Торгово-промислова палата України (Україна)

ЗБІРНИК

III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

05 червня 2025 року

ПОЛТАВА

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»
Educational and Research Institute of Finance, Economy, Management and Law
(Ukraine)
National School of Public Administration (Canada)
Varna Free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria)
Ghent University (Belgium)
Baltic International Academy (Latvia)
The International Research Education & Training Center (Estonia)
Pokrov Czechinvest s.r.o. (Czech Republic)
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
(Ukraine)
V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine)
Kyiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)
State University Of Trade And Economics
Sumy State University (Ukraine)
Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky (Ukraine)
Uzhhorod National University (Ukraine)
Public Institution «Institute for Economics and Forecasting of the National Academy
of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Public Institution «Institute for Demography and Quality of Life of the National
Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Association for Management Development and Business Education
(Ukraine)
Poltava Territorial Branch of the All-Ukrainian Professional NGO «Union of Auditors
of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (Ukraine)**

COLLECTION

III International Scientific and Practical Internet Conference

«SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND THREATS IN CONDITIONS OF MODERN REALITIES»

June 05, 2025

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Poltava

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Національного університету імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

Онищенко С.В., д.е.н., професор;
Крекотень І.М., к.е.н., доцент;
Глебова А.О., к.е.н., доцент;
Глушко А.Д., к.е.н., доцент;
Гришко В.В., д.е.н., професор;
Карпенко Є.А., к.е.н., доцент;
Кульчій І.О., канд. держ. упр, доцент;
Птащенко Л.О., д.е.н., професор;
Свистун Л.А., к.е.н., доцент;
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент;
Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор.

Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій : матеріали
С 76 III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 05 червня 2025 р. – Полтава :
Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. – 387 с.

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти, виклики та загрози розвитку суб’єктів господарювання та держави в умовах сучасних реалій.

Досліджено теоретичні та практичні аспекти співпраці влади, менеджменту підприємства та громадських інституцій у контексті цілей сталого розвитку. Визначено проблеми та перспективи стабілізації фінансової системи як умова євроінтеграції України. Висвітлено сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної економічної діяльності України. Досліджено особливості бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб’єктів господарювання в умовах сучасних реалій, а також окреслено перспективи соціально-економічного розвитку країни в контексті євроінтеграції.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори*

ISBN 978-966-616-186-7

© Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Шевченко О.М., к.е.н., доцент;
Демеха Д.С., Калін О.В.

*Національний університет «Полтавської політехніки імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА: ДОСВІД ЄС ТА ШЛЯХИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Сучасні виклики, пов'язані з кліматичними змінами, ресурсним виснаженням і надмірною кількістю відходів, стимулюють перехід від лінійної економічної моделі до циркулярної. Циркулярна економіка є стратегічним напрямом сталого розвитку, який активно впроваджується у країнах Європейського Союзу, де вже напрацьовано значний досвід формування законодавчої бази, стимулювання інновацій та адаптації бізнес-моделей до нових екологічних викликів. Для України, яка обрала євроінтеграційний курс і водночас стикається з гострими соціально-економічними та екологічними викликами, вивчення досвіду ЄС у сфері циркулярної економіки є надзвичайно важливим.

Європейський Союз є одним із глобальних лідерів у впровадженні циркулярної економіки. У 2015 році Європейська комісія презентувала План дій з циркулярної економіки, який визначив пріоритетні напрями реформування економічної системи з акцентом на ефективне використання ресурсів. Основні завдання цього документа полягали у вдосконаленні дизайну продукції, створенні умов для продовження терміну її експлуатації, розширенні систем роздільного збору та управління відходами, а також створенні стимулів для інновацій у сфері циркулярної економіки [1]. У 2020 році наступним етапом розвитку циркулярної політики стало ухвалення оновленого Плану дій у межах Європейського зеленого курсу, який акцентував увагу на досягненні екологічної стійкості, забезпеченні кліматичної нейтральності шляхом скорочення викидів парникових газів та підвищенні ефективності використання ресурсів. Особливий наголос було зроблено на формуванні єдиного ринку для циркулярної продукції, запровадженні системи індикаторів циркулярності та впровадженні механізму розширеної відповідальності виробника.

Країни-члени ЄС продемонстрували різні підходи до реалізації принципів ЦЕ залежно від національних стратегій, технологічного потенціалу та рівня економічного розвитку. Така, стратегія циркулярної економіки Брюсселя для столичного регіону, прийнята у 2016 р., встановлює 10-річний термін для переходу економіки Брюсселя до циклічної моделі. Стратегія зосереджена на трьох цілях: трансформувати екологічні завдання в економічні можливості; зосередити економіку Брюсселя, по можливості, на місцевій продукції та мінімізувати транспортування з одночасною оптимізацією використання наявної території, щоб створити додаткові зручності для жителів Брюсселя; сприяти забезпеченню зайнятості.

Досвід Бельгії ґрунтується на стратегії розвитку циркулярної економіки Фландрії (однієї із земель Бельгії), що передбачає партнерство уряду, приватних компаній, громадянського суспільства та представників науки, які докладають спільних зусиль та зобов'язуються виконувати конкретні дії у процесі розбудови фламандської циркулярної економіки.

Стратегія уряду Каталонії щодо сприяння «зеленій» та циркулярній економіці спрямована на підтримку сталого розвитку для досягнення економічного піднесення, підвищення конкурентоспроможності, створення робочих місць і зменшення екологічних ризиків. Ця стратегія охоплює ключові сфери політики, пов'язані з розвитком «зеленої» та циркулярної економіки: стимулювання попиту і створення ринків; покращення доступу до фінансування; стимулювання досліджень, розвитку та інновацій; активізація інтернаціоналізації; сприяння зайнятості та підприємництву.

План переходу до циркулярної економіки Португалії є стратегічною концепцією,

заснованою на скороченні, повторному використанні, відновленні й переробці матеріалів та енергії. Замінюючи класичну концепцію лінійної економіки новими циклічними процесами повторного використання та відновлення ресурсів, циклічна економіка розглядається як ключова передумова економічного зростання [2].

Отже, ефективність впровадження циркулярної економіки в Європейському Союзі обумовлена комплексом взаємопов'язаних чинників, серед яких ключову роль відіграють послідовна політика ЄС, розвинена нормативно-правова база, наявність економічних інструментів підтримки підприємницької діяльності, високий рівень екологічної свідомості громадян, а також значний науково-дослідний потенціал.

На відміну від ЄС, Україна тільки починає формувати правову та інституційну базу для розвитку циркулярної економіки. Поточна ситуація характеризується низьким рівнем переробки відходів (близько 6%), переважанням полігонного захоронення, відсутністю системної державної політики щодо управління ресурсами та низьким рівнем обізнаності населення.

Незважаючи на складну соціально-економічну ситуацію, в останнє десятиліття в Україні розпочато низку ініціатив, спрямованих на інтеграцію принципів циркулярної економіки у державну політику. Зокрема, у 2017 році було затверджено Національну стратегію управління відходами до 2030 року, яка орієнтована на гармонізацію законодавства України з вимогами Європейського Союзу у межах зобов'язань за Угодою про асоціацію [3]. Документ передбачає поступовий перехід від захоронення відходів до їх повторного використання, переробки та енергетичної утилізації.

Разом із тим, формування ефективної системи циркулярної економіки стримується рядом чинників. Серед основних слід відзначити: фрагментарність нормативно-правової бази, обмежений доступ до фінансування для «зелених» інновацій, недостатній рівень обізнаності населення та бізнесу щодо переваг циркулярних практик, а також відсутність єдиної державної стратегії з розвитку циркулярної економіки. Крім того, війна, яка триває з 2022 року, посилила інституційну нестабільність та перенаправила ресурси на першочергові потреби безпеки та відновлення критичної інфраструктури.

Незважаючи на виклики, циркулярна економіка має значний потенціал стати основою для формування більш стійкої, інноваційної та екологічно збалансованої моделі економічного розвитку у період післявоєнного відновлення. Актуальними напрямками для її реалізації є розробка законодавства у сфері розширеної відповідальності виробника, стимулювання вторинного використання ресурсів, розвиток кластерів зеленої економіки та підтримка наукових досліджень у галузі екодизайну, ресурсоефективності й відновлювальних технологій [4]. Таким чином, досвід Європейського Союзу у впровадженні циркулярної економіки є показовим прикладом комплексного підходу до досягнення цілей сталого розвитку. Україна, попри воєнні виклики, має шанс закласти основи циркулярного переходу, використовуючи європейський досвід, міжнародну підтримку та внутрішній потенціал. Цей перехід має бути стратегічним, поетапним та включати всі рівні – від державної політики до побутових звичок громадян.

Список використаних джерел

1. Європейська Комісія. План дій ЄС з переходу до циркулярної економіки. 2020. URL: <https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/>
2. Паржницький, В., Савенко О., & Шнюкова, І. Економіка замкненого циклу: зарубіжний досвід. *Економіка та сусільство*. 2024 №64. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-113>.
3. Національна стратегія управління відходами до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/820-2017-%D1%80#Text>
4. Яценко О. М., Швиданенко О. А., Швиданенко Г. О. Циркулярна економіка як основа забезпечення сталого розвитку країни в контексті євроінтеграції. 2022. *Економіка і регіон*. No 4(87). С. 150–167.